

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף ד

אמר רבי יוחנן לריש לקיש: לשיטתי (שלומדים את מצוות פרישה בפרה וביוה"כ ממילואים) מובן מדוע מזים על הכהן הגדול בכל שבעת ימי הפרישה מכל החטאות שהיו שם (= *מכל מי אפר הפרה שהיו במקדש, שמכל פרה אדומה שעשו הניחו קצת מאפרה בחיל, ואף האפר של הפרה שעשה משה במדבר עדיין קיים*), שהרי אף בימי המילואים הזו על הכהן, אבל לשיטתך (שלומדים את מצוות פרישה מסיני) מדוע מזים והרי לא הייתה הזאה בסיני?

ריש לקיש עונה לרבי יוחנן: ולשיטתך מדוע מזים עליו מים, והרי בימי המילואים הזו על הכהן דם?

נכנסו מים תחת דם: המים שמזים על הכהן בפרישתו ביוה"כ ובפרה, הם במקום הדם שהיה בימי המילואים.

לאפוקי צדוקין: הצדוקים היו משנים את עבודת יוה"כ, שהיו נותנים את הקטורת על האש מחוץ לקודש הקדשים, ולא כפי שדרשו חכמים שצריך לתת את האש רק לאחר שנכנס.

והאי 'בזאת' מיבעי ליה לגופיה: כלומר שהרי הפסוק "**בְּזֹאת יָבֹא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ**" נצרך ללמד שעל הכהן לבוא עם הקרבנות שלו, ואיך הברייתא לומדת מזה את מצוות הפרישה ביוה"כ? תירוץ: כדי ללמד שעליו לבוא עם הקרבנות בימי המילואים היה לפסוק לומר "**בזה** יבוא אהרון..." או "**באלה** יבוא אהרון...", ומכך שהפסוק כתב "**בזאת**" בלשון נקבה אנו לומדים את מצוות הפרישה. (ביאור: *הקרבנות שהכהן מביא בימי המילואים הם פר ואיל ולא שייך לכתוב לגביהם "בזאת" בלשון נקבה, אבל על מצוות הפרישה שייך לכתוב בלשון נקבה*).

מאי ואומר וכו': כלומר מדוע הברייתא הביאה פסוק נוסף (= ואומר "**כִּכְאֲשֶׁר עָשָׂה בַיּוֹם הַזֶּה צִוְּהָ ה' לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם**"...)? אלא ללמדנו שלא רק ביוה"כ הראשון שעבדו בו

(המשך בדף הבא ↓)

במשכן כשהיו במדבר היו זקוקים לפרישה, וכן לא רק הכהן הגדול הראשון (= אהרון הכהן) זקוק לפרישה, אלא באמת כל הכהנים הבאים אחריו ובכל ימי הכיפורים חייבים בפרישה.

תניא כוותיה דריש לקיש וכו':

נאמר בפסוק "וַיִּשְׁכַּן כְּבֹד ה' עַל הַר סִינַי וַיִּכְסְהוּ הָעֲנַן נֶשֶׁת יָמִים, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הָעֲנָן", נחלקו התנאים מתי זה היה:

לדעת ר"י הגלילי - זה היה לאחר עשרת הדברות, בתחילת הארבעים יום וארבעים לילה שמשה נכנס למחנה שכינה להיות שם עם ה' כדי לקבל את הלוחות, והענן כיסה את משה לפי שהוא הוצרך לפרוש ששה ימים לפני עלייתו אל ה'.

לדעת רבי עקיבא - זה היה לפני עשרת הדברות, ואלו היו הששה ימים שמראש חודש סיון ועד מתן תורה וביום השביעי הם קיבלו את התורה, והענן כיסה את ההר ולא את משה, לפי שלא היתה שם פרישה כלל, שהרי משה לא פרש כלל באותם הימים, שהרי אז הוא עלה וירד להזהירם שיפרשו מהאשה ואמר להם מצות הגבלה.

כעת הגמרא מביאה את רבי נתן ורבי מתיא בן חרש הסוברים כר"י הגלילי, אלא שהם חולקים וסוברים שלא ניתן ללמוד מכך שכל הנכנס למחנה שכינה (כגון ביוה"כ) טעון פרישה, לפי שרק שם משה הוצרך לפרוש כדי לנקות את האכילה והשתיה שבמעיו שיהיה כמלאכי השרת, או כדי להבדילו מבני אדם שתחול עליו אימה וישים ליבו שהוא נכנס למחנה שכינה.

מדברי ר"י הגלילי הנ"ל מוכח בריש לקיש - שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה, ולכן אף הכהן הגדול טעון פרישה לפני יוה"כ.

במאי קמפלגי: נחלקו התנאים בתאריך שבו ניתנה תורה. האם בשישה בסיון או בשבעה. (אמנם לכולי עלמא משה רבינו עלה להר בשבעה).

רבי יוסי הגלילי סובר כדעה שבשישה בסיון ניתנה תורה. וממילא אי אפשר להסביר את הפסוק הנ"ל "ויכסהו הענן ששת ימים, ויקרא אל משה ביום השביעי" - לפני מתן תורה, מכיון שהתורה כבר ניתנה ביום השישי. אלא הפסוק מדבר אחרי מתן תורה, ולאחר שפרש משה שישה ימים קרא לו ה' לקבל את שאר התורה.

(המשך בדף הבא ↓)

אבל רבי עקיבא סובר כדעה שבשבעה בסיון ניתנה תורה. וממילא הפסוק מדבר לפני מתן תורה וביום השביעי ניתנה תורה, וה' קרא למשה רק בשביל לחלוק לו כבוד.

בשלמא לרבי עקיבא: משה רבינו שהה בהר ארבעים יום אחרי מתן תורה - עד יז' בתמוז, אז ירד ושבר את הלוחות (בעקבות חטא העגל). לפי רבי עקיבא מיד אחרי מתן תורה עלה משה רבינו להר - בז' סיון (בתוך היום) וירד ביז' סיון (בתוך היום - מקביל לשעת עלייתו). 24 ימים הנותרים של סיון (- פחות חלק מיום ז') + 16 של תמוז (+ חלק מיום יז') = 40 יום.

ואילו לפי רבי יוסי הגלילי שהה משה בהר שישה ימים לאחר מתן תורה קודם שעלה, ואם כן היה משה צריך לרדת רק בכג' בסיון?

קול לו - קול אליו: נאמר 'ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד' - לא כתוב 'וידבר ה' לו' אלא 'אליו' ללמד שרק משה רבינו שמע את הקול ולא עם ישראל. ואילו בהר סיני נאמר 'ויקרא אל משה' - וביארה הגמרא שהיה זה רק לחלוק לו כבוד, אבל כל ישראל ומשה בכללם עמדו ושמעו את עשרת הדברות מפי השם?

מכלל דתרוויהו: כאמור נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש מהיכן לומדים פרישה לכהן גדול העובד ביום כיפור. לדעת רבי יוחנן מהפסוק 'לעשות לכפר' שבימי המילואים, לדעת ריש לקיש מהענן שכיסה את משה בהר סיני לפני שעלה (ובדעת רבי יוסי הגלילי). ריש לקיש הקשה לרבי יוחנן שכמו במילואים 'כל הכתוב בהן מעכב בהן' כך ביום כיפור, דבר שלא יתכן. רבי יוחנן לא חלק על כך, נמצא ששניהם סוברים כן.

כל הכתוב בהן מעכב בהן: - כל פרט ופרט, או שרק 'דבר המעכב לדורות' - כמו פסול בקרבן מעכב בהן, אבל לא 'סמיכה' (על הקרבן) למשל שהיתה בימי המילואים, אבל אינה מעכבת לדורות. וכפי שתכתוב מיד הגמרא.

וסמך ונרצה: נאמר בסמיכה 'וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו'. אפילו שהכפרה תלויה בזריקת הדם 'כי הדם הוא בנפש יכפר', הסמיכה היא מצוה מן המובחר. ואם שייר אותה מחוץ למצוה ('שיירי מצוה') - מעלה עליו הכתוב כאילו לא התכפר מן המובחר, אפילו שכיפר לו הקרבן.